

El 1914 el catalanisme conservador de la Lliga Regionalista aconsegueix una valuosa fita amb la creació de la **Mancomunitat de Catalunya**, una institució que, presidida per Enric Prat de la Riba, agrupa les quatre diputacions provincials i permet desenvolupar al llarg d'una dècada una important feina en infraestructures territorials, socials i culturals.

Lluís Companys, després d'un breu pas pel Partido Reformista, s'adhereix, el 1915, al Bloc Republicà Autonomista, acabat de fundar per Francesc Layret, Marcel·lí Domingo i Gabriel Alomar, el qual dos anys després es fusiona amb la Joventut Republicana de Lleida, d'Alfred Perenyà i Humbert Torres, i d'altres grups, donant lloc al **Partit Republicà Català**.

A les eleccions municipals de 1917 el Partit Republicà Català es presenta coaligat amb els llerrouxistes del Partido Republicano Radical. **Companys és elegit regidor a Barcelona** després de guanyar en el districte V, el del Raval, un barri obrer.

Catalunya és una puixant societat industrial, però amb importants conflictes socioeconòmics, marcats per **la violència del pistolerisme** de la patronal i de l'Estat, contestat amb més violència per part del moviment obrer.

En aquest clima **Companys, advocat laboralista, és detingut** el novembre de 1920 amb Salvador Seguí, Martí Barrera i altres sindicalistes **i deportat al castell de la Mola, a Maó**. Quan l'advocat i diputat **Francesc Layret** es disposa a assumir la defensa dels detinguts **és assassinat pels pistolers** a sou dels anomenats «Sindicats Lliures».

La defensa de l'escò de Layret pel districte de Sabadell, li pertoca a Companys. **Escollit diputat és alliberat** i al Congrés denuncia activament el terror blanc provocat a Barcelona per la «lleide fugues» aplicada pel governador Severiano Martínez Anido i el cap de la policia Miguel Arlegui.

Barcelona, circa 1920
Francesc Layret, Jesus Pinya, Marcel·lí Domingo i Lluís Companys en un acte al Palau de Belles Arts.
Fotografia: Arxius Històrics

1917
Lluís Companys en un retrat de l'època de regidor a Barcelona.

19 juliol 1918
Anunci publicat a La Lucha d'un miting del Partit Republicà Català on a més de Francesc Layret i Lluís Companys apareixen altres futurs dirigents d'Esquerre, com Joan Tauler i Ramon Noguer i Corret.

Madrid, 1920
Lluís Companys, Salvador Seguí i Noi del Suroest i Francisco Gómez Hidalgo, passejant per un jardí públic.

18 desembre 1920
L'Avant crida a votar per Lluís Companys en les eleccions al Congrés celebrades per cobrir la vacant produïda per l'assassinat de Francesc Layret, fundador d'aquest setmanari d'esquerres sabadellenc.

9 desembre 1922
Viçeteta publicada a La Campana de Gràcia on Lluís Companys acusa el cap de la policia Miguel Arlegui de l'assassinat de Francesc Layret.

1882-1940

LLUÍS COMPANYS
POLÍTIC FINS A LA MORT